

اصول و فلسفه تعلیم و تربیت

ویژه

دانشجویان، معلمان، مدیران،
کارشناسان آموزشی و داوطلبان کارشناسی ارشد

دکتر علی اکبر جابری مقدم
عضو هیات علمی دانشگاه تهران

دکتر عباس شکاری
عضو هیات علمی دانشگاه کاشان

حیدر قادری
کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی

سرشناسه:	جابری مقدم، علی اکبر، ۱۳۳۵.
عنوان و نام پدیدآور:	اصول و فلسفه تعلیم و تربیت (ویژه دانشجویان، معلمان و ...)
مشخصات نشر: تهران:	/ مؤلف علی اکبر جابری مقدم.
مشخصات ظاهری:	برادری، ۱۳۸۸.
شابک:	۲۴۸ صفحه.
وضعیت فهرست نویسی:	۳ - ۳ - ۹۰۷۷۵ - ۶۰۰ - ۹۷۸
یادداشت:	فیفا
یادداشت:	واژه نامه.
موضوع:	کتابنامه.
موضوع:	آموزش و پرورش - فلسفه - راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع:	آموزش و پرورش - فلسفه - آزمون ها و تمرین ها (عالی)
موضوع:	دانشگاه ها و مدارس عالی - ایران - آزمون ها
موضوع:	آزمون دوره های تحصیلات تکمیلی - ایران
رده بندی کنکور:	۱۳۸۸ الف ۱۶ ج / ۷ / ۱۴ L.B
رده بندی دیوینی:	۳۷۰ / ۱
شماره کتابشناسی ملی:	۱۹۵۹۱۰۰

انتشارات برادر

نام کتاب: اصول و فلسفه تعلیم و تربیت (ویژه دانشجویان، معلمان و ...)

مؤلفان: دکتر علی اکبر جابری مقدم، دکتر عباس شکاری، حیدر قادری

طراح جلد و صفحه آرا: سعید شرافتی

لیتوگرافی: پارت گرافیک

چاپ: کامیاب

تیراژ: ۱۵۰۰ نسخه

چاپ اول: زمستان ۱۳۸۸

حق چاپ محفوظ است

تلفن پخش: ۶۶۴۹۰۷۷۲

صفحه	عنوان
۷	مقدمه
۱۱	فصل اول: فلسفه چیست؟
۲۹	فصل دوم: تعلیم و تربیت چیست؟
۴۹	فصل سوم: فلسفه تعلیم و تربیت چیست؟
۶۱	فصل چهارم: اصول تعلیم و تربیت
۸۳	فصل پنجم: مسائل اساسی فلسفه تعلیم و تربیت
۱۰۱	فصل ششم: ایده آلیسم و رئالیسم
۱۲۳	فصل هفتم: پراگماتیسم و طبیعت گرایی
۱۴۵	فصل هشتم: پیشرفت گرایی و پایدار گرایی
۱۵۵	فصل نهم: بنیاد گرایی و بازسازی گرایی تربیتی
۱۶۳	فصل دهم: وجود گرایی و فلسفه تحلیلی تعلیم و تربیت
۱۷۹	فصل یازدهم: فلسفه تربیتی اسلام
۱۸۷	فصل دوازدهم: نظریات تربیتی صاحب نظران تعلیم و تربیت
۲۳۹	کتابنامه و واژه نامه و پاسخنامه سوالات فصل ها

مقدمه

تجزیه و تحلیل مسائل علوم انسانی، یکی از مباحث معرفت شناسی حوزه پژوهش ساختاری فلسفه علم است که در عرصه ارتباط علم را با فلسفه، علم را با هنر و علم را با صنعت و تکنولوژی به نقد می کشد، همچنین شناخت مبادی، مفاهیم، مفروضات، خاستگاه و آموزه‌های هر یک از علوم نیاز به فهم نقاد دارد تا حدود و ثغور عرصه فعالیت‌های اجرایی، آموزشی و پژوهشی علوم انسانی و تربیتی بطور عام و حوزه‌های تخصصی تعلیم و تربیت (فلسفه تعلیم و تربیت، برنامه ریزی آموزشی و درسی) بطور خاص تحدید گردند. این مهم وقتی ممکن می گردد که علاوه بر تعیین حد و مرز جنبه عام و خاص فعالیت‌های پژوهشی علوم انسانی به ویژه علوم تربیتی، قلمرو و حوزه‌های تخصصی علوم میان رشته ای در هزاره سوم نیز تبیین گردند. شناخت هر پدیده تربیتی در عالم کون و مکان نیاز به سازو کارهای خاصی دارد و از آن مهمتر شناخت آفت‌ها و کاستیهای فردی و اجتماعی آن پدیده علاوه بر سازو کارهای آموزشی و درسی، نیاز به هنر ارائه راهکارهای تربیتی عملی برای رفع، حل و کاهش مسایل آن پدیده را می طلبد، بی شک هر یک از عرصه‌های مطالعات تربیتی در جهان دارای کاستی‌ها و آفت‌هایی است که به عنوان بررسی اصول و آراء مکاتب فلسفه

تعلیم و تربیت قابل بازشناسی است. این مکاتب از عصر عتیق تا دوره‌ی رنسانس و بعد از آن توانسته‌اند منشاء ارائه تفکرات مختلف، متضاد و گهگاه متناقض تحول را در جامعه و عامل تغییر در میزان سیطره انسان بر طبیعت شود و به شکل برنامه‌های آموزشی و درسی، اهداف و اصول تعلیم و تربیت نمودیابند.

وقتی با نگاهی تیزبین و دقیق نظام تعلیم و تربیت خویش را تجزیه و تحلیل می‌کنیم می‌بینیم که این نظام پیچیده و حساس جامعه در بسیاری از موارد جهت حرکت خود را فراموش کرده و حتی به جرأت می‌توان گفت که بیراهه‌ای بی‌عاقبت را در پیش گرفته است که امروزه دست‌اندارکاران آموزش و پرورش کشور در صدد بر آمدند که فلسفه تعلیم و تربیت جمهوری اسلامی ایران را در سه مقوله یعنی «فلسفه تعلیم و تربیت، فلسفه تربیت رسمی و عمومی، رهنامه نظام تربیت جمهوری اسلامی ایران» تهیه، تنظیم، تدوین و تصویب نمایند. آنچه که بدون تردید جزء مهمترین پایه‌های یک جامعه است، آینده‌سازان یعنی متریان جامعه می‌باشند. متریان معصومی که هر حرکت اشتباه فرهنگ‌سازان آموزش‌دهندگان در زندگی ایشان خسارتی بی‌برگشت بر جای می‌گذارد.

نکته جالب اینکه در میان اندیشمندان تعلیم و تربیت جامعه نیز تشتت و پریشانی عمل از برخی از افراد مشاهد می‌شود، چنانکه فردی با یک تخصص ویژه در تمام زمینه‌های دیگر این رشته گسترده دخالت کرده و با مشاهده آثارشان در رشته‌های دیگر جز فرآورده‌های ذهن مبتذلی که در حد و اندازه نام نویسنده نیست چیزی نمی‌توان دید. از طرف دیگر، سپردن مسئولیت‌های گوناگون که هر یک درجات حساسیت متفاوتی دارند، به افرادی که اصلاً صلاحیت، شایستگی و توان علمی آن مسئولیت را ندارند به ناامیدی‌های دلسوزان افزوده و رغبت به تلاش را در آنها کاهش می‌دهد. سخن در مورد اصول و فلسفه آموزش و پرورش و ضعف‌های آن بسیار است و نمی‌توان در این مقدمه کوتاه قصه غصه بلند خویش را به قلم آورد و با وجود پاره‌ای از نقاط قوتی که هر چند گاهی به چشم می‌آید، آشفته‌گی

عمیقی دامنگیر نظام آموزش و پرورش شده است و تمام اینها دست به دست هم داده‌اند تا سوز دل مقدمه‌ای این چنین را برای کتابی بنویسیم که گام کوچکی در راستای تبیین قسمتی از فلسفه نظام تعلیم و تربیت کشورمان است که در دهه‌های اخیر بحث زیادی روی آن شده است ولی کمتر به آن توجه شده است. اگر چه این حرکت گام کوچکی بیش، در مسیر طولانی تعلیم و تربیت نیست. از صمیم قلب آرزومندیم که انتهای این مسیر، سرمنزله مقصود با سعادت باشد.

در این راستا این کتاب در دوازده فصل گردآوری شده است که در هر فصل شرح جامعی از آن فصل نوشته شده و در آخر هر فصل آزمونهای های طبقه بندی شده همان فصل آورده شده است. آزمونهای که در سالهای گذشته تکرار شده‌اند در روبروی هر آزمون، سالهای تکرار آن آورده شده است، مانند: (۸۷ - ۸۴ - ۸۰ - ۷۵). این کتاب می‌تواند علاوه بر یک منبع کامل برای داوطلبان کارشناسی ارشد علوم تربیتی، نیز به عنوان یک منبع درسی برای دانشجویان کارشناسی علوم تربیتی، کاردانی و پودمانی مرتبط با رشته علوم تربیتی با گرایشهای مختلف، امور فرهنگی و... مفید باشد. امید است استادان، دانشجویان، داوطلبان کنکور و خوانندگان گرامی از ارائه راهنماییهای دایمانه خویش دریغ نورزند.

پاییز ۱۳۸۸

مؤلفان

دکتر عباس شکاری	دکتر علی اکبر جابری مقدم
عضو هیات علمی دانشگاه کاشان	عضو هیات علمی دانشگاه تهران

حیدر قادری

کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی